

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

☒ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

ELŐTERJESZTÉS

2020. május 14.

Tárgy:

Tájékoztató a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

Előterjesztő:

Balaicz Zoltán polgármester

Készítette:

Humánigazgatási Osztály

Hutnik Eszter intézményfenntartó szakreferens

Szociális és Igazgatási Osztály

Németh Gyuláné csoportvezető

Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ

Zsolnai Judit intézményvezető

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Prenner Zsuzsanna intézményvezető

Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály

Györfi Katalin

2020. március 11-én 15:00 órától a Kormány a 40/2020. (III.11.) számú kormányrendeletével az élet és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. A veszélyhelyzetben alkalmazni kell a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (katasztrófavédelmi törvény) 46. §-ának (4) bekezdését, mely az alábbiak szerint rendelkezik:

(4) Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete - az alábbiak szerint határozza meg:

- „1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.)”

A fenti melléklet 4. és 5. pontja 2013. január 01. napjától hatályon kívül helyezésre került,

mivel az érintett hatóságok ezen időponttól a Zalaegerszegi Járási Hivatalhoz tartoznak.

A jelzett tartalmi követelmények figyelembevételével készítettük el a gyermekvédelem helyzetéről szóló 2019. évi beszámolót.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének¹ megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzbeli és természetbeni ellátások közül a helyi önkormányzat a gyermekvédelmi törvény alapján a *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt* köteles biztosítani. Ezen felül önként vállalt feladatként önkormányzati rendelet alapján egyéb támogatást is megállapíthat. Városunkban a szociálisan rászorulóknak által elérhető támogatások köre nem változott: *gyermekéjétkészítési támogatást, Bursa Hungarica ösztöndíjat, egyszeri nevelési juttatást, valamint átmeneti segílyt* igényelhetnek. A zalaegerszegi állandó lakcímmel rendelkező újszülött gyermek részére pedig kérelem nélkül, alanyi jogon *újszülött gyermekek támogatását* biztosítunk.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) és a gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátás nem az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladat.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a gyámhivatal hatáskörébe tartoznak. (a gyermekek védelembe vételével kapcsolatos feladatok, a családba fogadás, az átmeneti és tartós nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, utógondozás, az utógondozói ellátás elrendelése, az ideiglenes hatályú elhelyezés)

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, védőnői szolgálat); a család- és gyermekjóléti központok; a köznevelési intézmények; a rendőrség; az ügyészség; a bíróság; a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, a munkaügyi hatóság.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi rendszerben közreműködő személyek, szolgáltatók, intézmények, hatóságok kötelesek egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni. (pl. jelzőrendszer útján)

¹ veszélyeztetettség: Gyvt. 5. § n): olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

I. DEMOGRÁFIAI ADATOK:

A zalaegerszegi népesség megoszlása 2006-2019.

Életkor [év]	2006. december 31.			2011. december 31.			2019. december 31.		
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen
0-3	1063	1002	2065	1039	937	1976	943	866	1809
4-6	714	697	1411	800	798	1598	742	664	1406
7-14	2239	1993	4232	1951	1787	3738	1979	1934	3913
15-17	1022	1000	2022	883	805	1688	746	697	1443
18-24	2735	2565	5300	2394	2236	4630	1800	1620	3420
25-29	2565	2506	5071	1992	1914	3906	1572	1494	3066
30-34	2774	2662	5436	2464	2453	4917	1762	1671	3433
35-39	2165	2101	4266	2700	2631	5331	1911	1922	3833
40-44	1736	1865	3601	2133	2126	4259	2716	2725	5441
45-49	2013	2313	4326	1710	1848	3558	2308	2294	4602
50-54	2414	2994	5408	1920	2279	4199	1856	1964	3820
55-59	2143	2476	4619	2318	2910	5228	1643	1907	3550
60-64	1564	1888	3452	1961	2392	4353	1889	2513	4402
65-69	1170	1667	2837	1380	1813	3193	1900	2553	4453
70-74	939	1396	2335	967	1553	2520	1366	1943	3309
75-	1252	2455	3707	1408	2770	4178	1738	3321	5059
Összesen:	28508	31580	60088	28020	31252	59272	26871	30088	56959

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya csökkenést, a 40-49 évesek aránya növekedést, míg az 50-59 évesek aránya szintén csökkenést mutat, az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy előregedő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre. A 60 év felettek aránya a vizsgált időszakban 20,5 %-ról, 24 %-ra, majd 2019-re 30%-ra emelkedett, a változás nem csak Zalaegerszegen mutatkozik, hanem országosan is ez a jellemző.

II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSOK:

A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások célja, hogy a nehéz anyagi körülmények között élő családok terheit csökkentse, az ilyen családban élő gyermekek hátrányos helyzetét mérsékelje, illetve anyagi okok miatt egyetlen gyermeket se kelljen kiemelni a családjából.

A gyermekvédelmi törvény alapján a települési önkormányzat jegyzője rászorultságtól függően *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt* állapít meg. Ezen felül a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a szociálisan rászorulóknak számára adható támogatások fajtáit, a jogosultság feltételeit, valamint az eljárás szabályait a települési támogatásról és a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 3/2015. (II.13.) számú önkormányzati rendeletében határozta meg. Ennek alapján egy évre *gyermekétkeztetési támogatás*, egy tanévre *Bursa Hungarica ösztöndíj*, eseti jelleggel pedig *egyszeri nevelési juttatás*, valamint *átmeneti segély* állapítható meg. Az előbbieket az alacsony jövedelemmel, tartósan megélhetési problémákkal küzdő családok vehetik igénybe, míg az átmeneti segéllyel elsősorban azokat a családokat indokolt támogatni, akik a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó, valamint az iskoláztatás kiadásaihoz szorulnak anyagi segítségre. „Nemzedékek kézfogása” elnevezéssel az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról szóló 40/2004. (X.29.) önkormányzati rendelet alapján alanyi jogon az *újszülött gyermekek támogatására* van lehetőség.

II. 1. A gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások

II. 1. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A támogatás célja segíteni az anyagi okok miatt veszélyeztetett családokat abban, hogy a gyermeki jogokkal összhangban képesek legyenek gyermekeik családban történő ellátására. A kedvezmény alapján ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést, egyéb feltételek fennállása esetén szünidei gyermekétkeztetést, pénzbeli támogatást, valamint a törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeket vehetnek igénybe a jogosultak.

A támogatás megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet is kezdeményezheti.

A jogosultságot a szülő, a gyám, vagy a nagykorú gyermek részére lehet megállapítani. Kedvezményben részesülhet:

- a kiskorú,
- a nagykorú, 23 évesnél fiatalabb, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek,
- a 25 évesnél fiatalabb, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egy évre történő megállapításának feltétele a szociális rászorultság, ami jövedelmi és vagyoni szempontú vizsgálatot jelent. Jövedelmi viszonyai alapján veszélyeztetett az a gyermek, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) 135 %-át (38.475 Ft). Azokban az esetekben, amikor a gyermeket a törvényes képviselő egyedül neveli, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, 23 év alatti és középiskola nappali tagozatán, vagy 25 év alatti és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a rászorultság jövedelmi határa a nyugdíjminimum 145 %-a (41.325 Ft).

A jogosultságnak vagyoni feltétele is van: a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó vagyon - hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű (pl. hasznélvezeti) jog - értéke nem haladhatja meg külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (28.500,-Ft) húszszorosát (570.000,-Ft), vagy együtt számítva annak hetvenszeresét (1.995.000,-Ft). Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A jegyző a kedvezményt egy évre, de legfeljebb a gyermek 23., ill. 25. életévének betöltéséig állapítja meg. A támogatás alapvetően természetbeni ellátás, mellyel az óvodás, bölcsődés és általános iskolás korúak a gyermekétkeztetést ingyenesen, a középiskolások 50 %-os kedvezménnyel vehetik igénybe, továbbá egyéb kedvezményekre (pl.: ingyenes tankönyvre) is jogosultak. Pénzbeli támogatást két alkalommal (augusztusban és novemberben) alanyi jogon kapnak. Ennek összege gyermekenként 6.000 Ft, a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500 Ft.

A támogatásban részesülők havi átlagszáma – egyezően az országos tendenciával – évek óta csökken. A kedvezményre az év során (525→) 411 kiskorú és (34→) 17 fiatal felnőtt, összesen (599→) 428 fő szerzett jogosultságot. Ez a szám 28,5 %-kal alacsonyabb az előző évinél.

Elutasításra négy kérelmező esetében került sor. Ebből három család a törvényben foglaltnál magasabb egy főre jutó jövedelme miatt nem felelt meg a jogosultsági feltételeknek. Egy igénylő a jogosultság egyéb feltételét nem tudta igazolni. A döntések ellen jogorvoslati kérelem nem érkezett. A szükséges igazolások bemutatásának hiánya miatt az eljárást egy ügyben szüntettük meg.

A kedvezményre jogosultak közül azoknál, ahol a szülő alacsony (legfeljebb alacsony) iskolai végzettséggel rendelkezik, munkanélküli, vagy a gyermek fejlődéséhez szükséges lakáskörülmények nem biztosítottak, a gyermek *hátrányos* vagy *halmozottan hátrányos helyzete* megállapítható. Ennek alapján többféle kedvezményre, valamint a már említett alap, vagy emelt összegű pénzbeli támogatásra válik jogosulttá. Alapösszegű támogatást augusztusban 167, novemberben 149, emelt összegű támogatást augusztusban 185, novemberben pedig 179 gyermek számára kézbesített a posta. Fedezetét a központi költségvetés biztosította.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a gyermek tartására köteles családba fogadó gyámul kirendelt hozzátartozó *kiegészítő pénzbeli ellátásra* jogosult, ha nyugellátásban, időskorúak járadékában, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesül. Összege havi 6.270 Ft. A jogosultság megállapítására nem került sor.

II. 2. Az önkormányzat rendeleteiben szabályozott gyermekvédelmi ellátások

II. 2. 1. Gyermekétkeztetési támogatás

Az intézményi gyermekétkeztetés költségéhez igényelheték a támogatást azok a családok, akiknek anyagi helyzetük alapján az étkezési térítési díj kifizetése gondot jelentett. Ez a helyzet akkor, ha a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg egyedül nevelés esetén a nyugdíjminimum 250 %-át (71.250,-Ft), egyéb esetben a nyugdíjminimum 200 %-át (57.000,-Ft), és vagyonuk nincs. A támogatás egy évre szól. Összege étkezési naponként 250,-Ft, melyet utólag közvetlenül a családoknak utalunk.

Az igénylők száma jelentősen (124→83 gyermek) csökkent. Az érintett 57 család az év során átlagosan mintegy 38.000,- Ft térítési díj megfizetése alól mentesült.

II. 2. 2. Bursa Hungarica ösztöndíj

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2000 őszén indult és célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. Önkormányzatunk a program indulásától kezdve minden évben részt vett a pályázati rendszerben.

Az ún. „A” típusú ösztöndíjat a nappali tagozatos hallgatók, a „B” típusút az utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolások, illetve diplomával nem rendelkező és felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert érettségizettek nyerhették el, ha a családjukban az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 250 %-át (71.250,-Ft-ot) és vagyonuk nincs. A pályázat elbírálása során tanulmányi eredmény nem vehető figyelembe, illetve a megállapítás egyéb feltételhez, kötelezettség vállalásához (pl. letelepedés, munkavállalás) sem köthető.

Az „A” ösztöndíj két félévre, a „B” hat félévre szól.

A támogatás két részből áll. Az *önkormányzati ösztöndíj* rész kiegészül a vele azonos összegű, de legfeljebb havi 5.000 Ft *minisztériumi támogatással*. Ez 11 fővel kevesebb az előző évinél, annak ellenére, hogy a szociális rászorultság jövedelemhatára 2015., 2016. és 2019. évben is számottevően emelkedett. Az ösztöndíjjal önkormányzati forrásból átlagosan 7.600,- Ft támogatáshoz jutottak a hallgatók, melyet az állam ugyanannyi, de legfeljebb 5.000,- Ft-tal egészített ki.

Az ösztöndíjra fordított összes önkormányzati forrás 2.010 eFt volt.

II. 2. 3. Egyszeri nevelési juttatás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők a gyermeket nevelő családok legalacsonyabb jövedelmű rétegét képezik, ezért önkormányzatunk a karácsonyi ünnepekre gyermekenként 8.550,- Ft összegű *egyszeri nevelési juttatást* folyósított számukra, melynek kiutalására külön kérelem nélkül, december első felében került sor. A támogatásra 171 családban 326 gyermek, ill. fiatal felnőtt vált jogosulttá. A felhasznált önkormányzati forrás 2.783,- eFt-ot tett ki.

II. 2. 4. Átmeneti segély

Az átmeneti segély azoknak a jövedelmi és vagyoni helyzetük alapján rászorulóknak tekinthető családoknak nyújt segítséget, akik elemi kár, váratlan esemény miatt létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerültek és a felmerült többletkiadáshoz családi támogatásra sem számíthatnak. Kifejezetten a gyermeknevelés kiadásaihoz 5 család részesült összesen 111e Ft segélyben.

II. 2. 5. Újszülött gyermekek támogatása

A támogatással az önkormányzat a szülőknek a gyermekszületéssel kapcsolatos kiadásaihoz kíván hozzájárulni.

Külön kérelem nélkül jogosult rá minden anyakönyvezett, újszülött gyermek, akinek állandó lakóhelyeül a lakcímnnyilvántartásba zalaegerszegi lakcím került bejegyzésre.

A támogatás természetbeni ellátásként, vásárlási utalvány formájában vehető igénybe. Névértéke gyermekenként 30.000,-Ft-ra emelkedett.

Az utalványt 439 újszülött törvényes képviselője vehette át. A felhasznált önkormányzati forrás járulékokkal együtt 16.106 eFt-ot tett ki.

II/A.1.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása jegyzői határhörben

A törvény értelmében a jegyző a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítására irányuló kérelem esetén az alábbi tényezők fennállását vizsgálja:

- a család nehéz anyagi helyzetét, amit a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igazol;
- a szülő, vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettségét;
- a szülő, vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottságát;
- az elégtelen lakáskörülmenyeket;
- azt a körülményt, hogy a család szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben él-e.

Abban az esetben, ha a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül egy további feltétel megléte állapítható meg, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti.

Ennek alapján ingyenes szünidei étkeztetésre, a már említett emelt összegű pénzbeli támogatásra, valamint többféle kedvezményre válik jogosulttá a gyermek.

Az elmúlt évben 114 hátrányos helyzetű és 95 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek jogosultságát állapítottuk meg. Ebből a hátrányos helyzetet 76 esetben a szülő alacsony iskolai végzettsége, 37 esetben munkanélkülisége, 1 esetben az elégtelen lakókörnyezet alapozta meg. A halmozottan hátrányos helyzetűek 40 százalékának (38 fő) a szülője alacsony iskolai végzettségű és álláskereső. A szülők legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek és a lakáskörülmenyek sem megfelelőek 50 kiskorúnál, míg 3 gyermek családjában munkanélküliség és rossz lakáskörülmenyek igazolódtak. Négy gyermek fejlődését mindhárom körülmény hátráltatja.

A fentieken túl a gyámhivatal hatáskörébe tartozó nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában megalapozza a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. Adatokat erről a Zalaegerszegi Járási Hivatal, mint érintett hatóság tud adni a saját gyermekvédelmi feladatainak értékelésében.

II/A/2.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozása szerint 2016. január 1-jétől a települési önkormányzatok kötelező feladatává vált, új természetbeni, gyermekvédelmi ellátásként a **szünidei gyermekétkeztetés** biztosítása. A szünidei gyermekétkeztetés kiterjed az iskolai szünidő (téli, tavaszi, nyári, őszi) időszakára, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása idejére is. A szünidei gyermekétkeztetés keretében a települési önkormányzatnak – a szülő, törvényes képviselő kérelmére – a napi, egyszeri, déli meleg főétkezést kell ingyenesen biztosítani a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 13/B. §-a szerint a települési önkormányzat jegyzője írásban tájékoztatja azon hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, akinek gyermeke tekintetében a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet az adott év

a) szeptember 1-jén fennáll, az évközi szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év szeptember 15-éig,

b) május 1-jén fennáll, a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év május 15-éig.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Címzetes Főjegyzője a jogszabályban meghatározottak figyelembe vételével tájékoztatta az érintettek a szünidei gyermekétkezéssel kapcsolatos tudnivalókról.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2019. évben az alábbiak szerint szervezte meg a szünidei étkeztetést:

Tavaszi szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2019. április 18. és 2019. április 23. (iskolai tavaszi szünet 2 munkanapja)

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szünidei gyermekétkeztetés igénylők száma:

17 fő

Nyári szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2019. június 17. és 2019. augusztus 16. (45 munkanap az iskolai nyári szünet ideje alatt)

A szüneti gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskola Székhelyintézménye
8900 Zalaegerszeg, Köztársaság útja 68. (Az iskola étkezője)

A szüneti gyermekétkeztetés igénylők száma:

36 fő

Őszi szünet:

A szüneti gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2019. október 28., 29., 30., 31. (iskolai őszi szünet 4 munkanapja)

A szüneti gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szüneti gyermekétkeztetés igénylők száma:

2 fő

Téli szünet:

A szüneti gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2019. december 23., 30., 31. és 2020. január 2., 3. (iskolai téli szünet 5 munkanapja)

A szüneti gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szüneti gyermekétkeztetés igénylők száma:

8 fő

A jogszabályban meghatározottak szerint a szünetek időtartamára eső munkanapokon a déli meleg főétek helyben történő elfogyasztására 11-12 óra között volt lehetőség. A nyári tanítási szünet ideje alatt a nyári napközis tábort ellátást igénybe vevő gyermekek 12 órától vettek részt az étkezésben, így azon gyermek számára, akik nem igényelték a nyári napközis tábort ellátást, azoknak a déli meleg főétek helyben történő elfogyasztására is 11-12 óra között volt lehetőségük.

III. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ GYERMEKJÓLÉTI ELLÁTÁSOK:

III. 1. Gyermekek napközbeni ellátása

III. 1. 1. Bölcsőde: Az intézmény a 3 éven aluli gyermekek gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődését elősegítő személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézmény.

Zalaegerszegen a gyermekek napközbeni ellátását az önkormányzat által fenntartott 4 bölcsőde, jelenleg 396 férőhellyel biztosítja.

Emellett önkormányzati fenntartásban 69 óvodai csoport működik. Az önkormányzat által fenntartott óvodákon kívül városunkban működik a Szombathelyi Egyházmegye által fenntartott Szent Család Óvoda 4 óvodai csoporttal, mely köznevelési szerződés keretében részt vesz a városi óvodai feladatellátásban, továbbá a Zalaegerszegi Montessori Általános

Iskola és Óvoda és a Zalai Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola kettő-kettő óvodai csoporttal.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék engedélyezett férőhelyszáma: 396 fő

A férőhelyek 4 tagbölcsődében az alábbiak szerint oszlanak meg:

- Cseperedő bölcsőde: 96 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Napsugár bölcsőde: 110 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Típegő bölcsőde: 82 fő – 6 csoport (3 részleg)
- Úrhajós bölcsőde: 108 fő – 8 csoport (4 részleg)

A 2019. évi feltöltöttség havonkénti és bölcsődénkénti közös jellemzői, az előző évekhez hasonlóan az alábbiak:

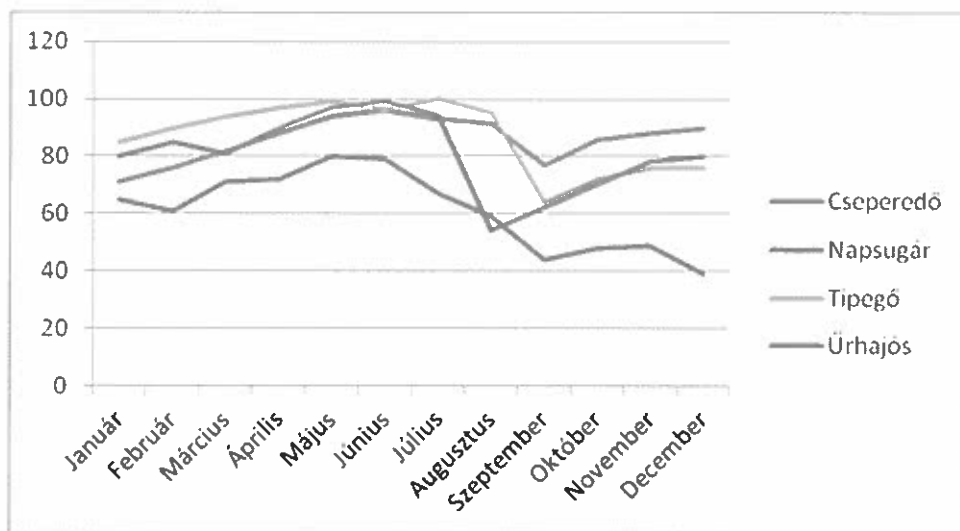
- a januártól májusig tartó folyamatos egyenletes gyermeklétszám növekedés
- a nyár folyamán még enyhe emelkedés, majd a nyári leállások után folyamatos, enyhe csökkenés
- szeptemberben újabb jelentős csökkenés, ami a gyermekek óvodába való egyszerre történő eltávozásából adódik
- ezt követően pedig szeptembertől a feltöltöttség lassan, egyenletesen növekszik az újonnan érkezők beszoktatásával.

A korábbi években tapasztalt feltöltöttségi tendenciák mellett 2019 évben újak is megjelentek:

- a Napsugár bölcsődében egész évben nem volt elérhető a teljes feltöltöttség, jelentősen csökkent a bölcsőde kihasználtsága
- 2019-ben – az óvodavezetőkkel történt előző évi megállapodásnak megfelelően – csökkenő tendenciát mutatott, *de továbbra is előfordul*, az a 2016-ban először tapasztalt kedvezőtlen jelenség, hogy nemcsak az ún. év vesztes gyermekek mennek át óvodába 3. életévük betöltésekor (szeptember 1. és december 31. között), hanem január után is a két lakótelepi bölcsődénkből 3. életévük betöltése utáni napon átvitték a gyermekeket óvodába
- Mivel a nevelési év a bölcsődékben – az óvodákhoz hasonlóan – szeptember 1-jétől augusztus 31-ig tart (szeptember 1-jén állnak fel az új csoportok), a csoportok szervezését az évközi előre nem látható óvodába távozások nagyban megnehezítik. A bölcsődékben egyes életkorú csoportokat nem szervezünk.
- a felvételt kért gyermekek tekintetében lényegesen kevesebb alkalommal kértek a szülők halasztást a bölcsőde megkezdésére, tapasztalataink szerint a szülők átgondoltabban tervezik a munkába való visszatérést, amit a munkaadók is szorgalmaznak
- a bölcsődei férőhelyet visszamondók száma is csökkent, így a Cseperedő, Úrhajós és Típegő bölcsődékben előfordult, hogy rövidebb időre várólistára kerültek felvételi kérelmek – annak ellenére, hogy a Napsugár bölcsődében egész évben biztosított volt az üres férőhely, a szülők kis számban éltek a felajánlott lehetőséggel

feltöltöttség (%)	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós
Január	71	65	85	80
Február	76	61	90	85
Március	82	71	94	81
Április	88	72	97	90
Május	94	80	99	97
Június	96	79	96	99
Július	93	67	100	94
Augusztus	91	59	95	54
Szeptember	77	44	64	62
Október	86	48	72	70
November	88	49	76	78
December	90	39	76	80

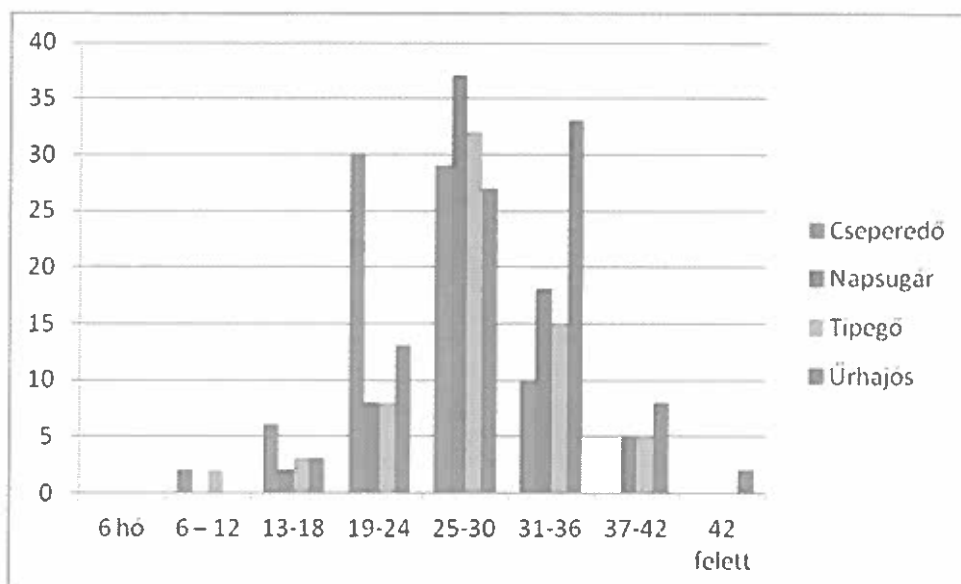
feltöltöttség (%)	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós	ZEB
2018	82	88	85	89	86
2019	86	61	87	81	79

(a grafikonon pontosan látszik, hogy a Napsugár bölcsőde feltöltöttsége hogyan válik el a többi tagbölcsődéjétől)

2.4. A bölcsődékbe felvett gyermekek életkor szerinti megoszlása 2019. december 31-én

	6 hó	6 – 12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	42 felett	összesen
Cseperedő	0	2	6	30	29	10	0		77
Napsugár	0	0	2	8	37	18	5		70
Tipegő	0	2	3	8	32	15	5		65
Úrhajós	0	0	3	13	27	33	8	2	86
Z.E.B.	0	4	14	59	125	76	18	2	298
		1%	5%	20%	42%	26%	6%	1%	

A tagbölcsődék tapasztalatai alapján:

- A gyermekek életkori megoszlása a korábbi évekhez képest jelentős elmozdulást nem mutat az alacsonyabb életkorok felé – a GYED extra hatása még nem kimutatható, annyi érzékelhető, hogy az évközi rendkívüli kérelmet benyújtó szülők gyermekei között magasabb számban vannak 06 – 12 hónapos gyermekek, ez a csoportbeosztásokban okoz változásokat év közben
- Legnagyobb számban a 2-3 évesek vannak jelen
- A 3 év felettiek aránya az előző évhez képest nem változott

A bölcsődei ellátottak szociális helyzete

A 2019. december 31.-i állapot szerint a különböző jogcímenen ingyenes étkezésre jogosultak száma az alábbiak szerint alakult:

2019	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós	Z.E.B. 2019	Z.E.B. 2018	Z.E.B. 2017
RGYVK	2	1	1	3	7	3	3
Tartós beteg, fogyatékos	2	1	5	7	15	17	11
Nagycsaládos	23	8	7	10	48	43	57
Nevelésbe vett	0	0	0	2	2	2	0
Testvér tartós betegsége fogyatékosága jogán	1	4	1	3	1	8	6
Jövedelem alapján	23	22	17	23	85	89	125
Összesen	51	36	31	48	166	162	202
December 31-én beírt	77	70	65	86	298	310	309
Ingyen étkezők aránya 2019. december 31-én	66%	51%	48%	56%	56%		
Ingyen étkezők aránya 2018. december 31-én	66%	51%	48%	56%		52%	
Ingyen étkezők aránya 2017. december 31-én	69%	69%	51%	67%			65%

Az ingyenes bölcsődei étkezést igénybe vevők aránya az előző évvel ellentétben a december 31.-i állapothoz képest enyhe növekedést mutatott.

Ugyanakkor a 2019 évre vonatkozó egész éves adatok szerint az ingyen étkezők aránya az alábbiak szerint alakult:

2019	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós	Z.E.B. 2019
ingyen étkezők aránya	52%	53%	43%	47%	49%

A tapasztalatok az ingyenes bölcsődei étkeztetésről továbbra is kedvezőek. A szülők több esetben, amikor jövedelmi viszonyaikban változás állt be, és a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a jogosultsági összeget, visszamondták az ingyenes bölcsődei étkeztetésre szóló igényüket.

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek a bölcsődékben

2018 januárjától a költségvetési törvény a SNI gyermekek ellátásáért 200 % normatívát biztosít a bölcsődéknek támogatásként. (2 főként számítanak a bölcsődei csoportokban.) Az ellátott SNI gyermekek száma növekedést mutat.

SNI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cseperedő	5	4	7	7	4	1	3	3
Napsugár	2	3	3	11	4	2	6	5
Tipegő	3	3	0	2	5	4	3	5
Úrhajós	4	5	3	5	6	7	5	10
Z E B	14	15	13	25	19	14	17	23

2019-ben **23 fő sajátos nevelési igényű** gyermek nevelését gondozását látták el integrált csoportokban a tagbölcsődékben. Az elmúlt évek kedvező tapasztalatai, a megszerzett többlettudás és gyakorlat birtokában a bölcsődék bátrabban vállalják SNI gyermek integrációját. Ezzel együtt bővülnek a sajátos nevelési igények típusai is.

(*Siket* kisgyermek bölcsődei ellátását is biztosította az intézmény. Ennek kapcsán Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Lakás- és Egészségügyi Bizottsága támogatásának köszönhetően a SINOSZ által szervezett tanfolyam elvégzésével minden bölcsődében van már alapfokon jelelni tudó kisgyermeknevelő (beleértve az intézményvezetőt is).

Hosszú évekre visszanyúló hagyománya van a bölcsődék és a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zalaegerszegi Tagintézménye korai fejlesztésben dolgozó szakemberei együttműködésének. Ezt erősítette, hogy 2012 szeptemberétől azon bölcsődében elhelyezett SNI gyermekek esetében, akiknek szülei dolgoznak, a szakszolgálat (még a törvényi kötelezés előtt) vállalta a korai fejlesztő foglalkozásoknak a bölcsődében való megtartását. Szorosabbá vált így az együttműködés a fejlesztő szakemberek és a kisgyermeknevelők között, több alkalom adódik konzultációra, ami a bölcsődei integráció minőségét javítja.

Jelenleg egy tagbölcsődében dolgozik szakgondozónő gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel.

A szakszolgálat szakemberei – amennyiben azt a gyermek fejlődése szempontjából kedvezőnek ítélik meg – egyre gyakrabban javasolják a családoknak a bölcsődei ellátás igénybe vételét azon gyermekek számára, akiknek fejlődése egy vagy több területen elmarad az életkorának megfelelő fejlődési szinttől.

Az alapellátáson túli szolgáltatások továbbra is népszerűek a szülők körében. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben az alábbi ellátások működnek:

- **Játszóház:** minden tagbölcsődében heti két óra időtartamban a bölcsődébe nem járó gyermekek számára egész évben
- **Időszakos gyermekfelügyelet:** az üres férőhelyeken a bölcsődébe nem járó gyermekek számára a Napsugár bölcsődében külön csoportszobában, a többi bölcsődében az üres férőhelyeken a bölcsődei csoportszobákban
- **Sószoba:** mind a négy bölcsődében működik, szolgáltatásait a bölcsődébe járó gyermekeknek nyújtja

A korábbi években a két lakótelepi bölcsődében nagyobb népszerűségnek örvendett a játszóházi szolgáltatás, az igénybevevők száma folyamatosan magas volt. Az utóbbi években a belvárosi bölcsődék játszóházainak igénybevétele is növekedett. A nyári 2 hetes leállás kivételével egész évben folyamatosan egy kisgyermeknevelő és a bölcsődevezetők részvételével zajlanak ezek a programok. A kisgyermeknevelők tapasztalatai szerint a beszoktatást jelentősen megkönnyítette, hogy a gyermekek (szülők) ismerték az épületet, a csoportszobát, a kisgyermeknevelőket.

Az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás a korábbi évekhez hasonlóan népszerű volt a szülők körében minden bölcsődében, sokszínűek azok az élethelyzetek, melyekben ezt a szolgáltatásunkat igénylik.

III. 2. Gyermekek átmeneti gondozása

Az elmúlt évben a gyermekek átmeneti gondozása területén változás nem történt, szervezése továbbra is a Gyvt. alapján történik. A törvény szerint a gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A Gyvt. 40.§. (2) bekezdése szerint „A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- d) **szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,**
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h)
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

munkájában,
k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.”

A h) pont 2011. január 01-től hatálytalan.

III. 2. 1. Helyettes szülő: Önkormányzatunk 2011. január 1. napjától kezdődően a gyermekek átmeneti gondozásának biztosításáról – 3 férőhellyel – a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ intézmény keretein belül – helyettes szülői hálózattal – gondoskodik.

2019. évben a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítására igény nem volt.

III. 2. 2. A Családok Átmeneti Otthonát (férőhelyszám: 40) az önkormányzattal kötött ellátási szerződés értelmében a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete működteti. A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít. Az otthontalanná vált szülő kérelmére az intézményben helyezhető el a gyermek és szülője, akiknek elhelyezés hiányában lakhatásuk nem biztosított és így a gyermeket el kellene választani szülőjétől. Az intézmény célja, hogy átmeneti időre biztonságos és stabil háttérrel nyújtson az otthontalanná vált családok, gyermekes anyák, krízishelyzetbe került kismamák számára gyermekeik neveléséhez, gondozásához.

Az intézményben 2019. évben 23 család (63 gyermek, 34 felnőtt) kapott ellátást. Gondozásból kikerült 16 család. 6 család albérletbe költözött, 4 család a szülői házba tért vissza, 2 család ismeretlen helyre költözött, 1 család számára önkormányzati bérlakás került kiutalásra, 1 család támogatott lakhatás keretében él. Két család esetén vált szükségessé ideiglenes hatályú elhelyezés, ahol a gyermekek nevelésbe vételére került sor. Az intézmény férőhely kihasználtsága 100% feletti volt.

III. 3. Gyermekjóléti Szolgáltatás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A törvény meghatározza a fenti célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

2016. január 1-től a törvényi változások következtében a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ belső struktúrája átalakult. A jogszabály az addig külön működő családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást integrálta. A járásközponti települések család- és gyermekjóléti szolgálataiból létrejötték a család- és gyermekjóléti központok. Zalaegerszeg, járásszékhelyként a szolgálat és a központ feladatait is ellátja.

Az intézmény két önálló szakmai egységben dolgozik (SZMSZ szerint):

- Családsegítő szakmai egység: család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait látja el
- Esetmenedzseri szakmai egység: család- és gyermekjóléti központ feladatait látja el

Az intézmény feladatai folyamatosan bővülnek a jogszabályi változásokkal, és egyéb feladatokkal. 2018. január 1-től óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást, szociális diagnózist végeznek, továbbá a Központ ad helyet a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. Információs Pontjának. Az intézményi létszám az új feladatokkal emelkedett.

Az intézmény speciális szolgáltatásainak biztosításában, a szabadidős és prevenció programok szervezésében és lebonyolításában a korábbi évekhez hasonlóan mindkét szakmai egység munkatársai részt vesznek.

CSALÁDSEGÍTŐ SZAKMAI EGYSÉG (család- és gyermekjóléti szolgálat)

Az alapellátás célja: hozzájárulni „a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez”. (Gyvt.)

A szakmai egység ellátja a Gyvt. 39. § (2)-(4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat.

A családsegítés keretében biztosítandó feladatok:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése,
- a családgondozás, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése,
- a közösségfejlesztő programok szervezése, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása,
- a kríziskezelés, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások,
- a menedékjogról szóló törvényben meghatározott társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosítandó feladatok:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése,
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájárulás megszervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájárulásának szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése,
- veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése,
- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni: egyéb gyermekjóléti alapellátások, szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, pedagógiai szakszolgálatok igénybevitelét.

A szolgálat 2019-ben **1018 fővel (645 családdal)** került kapcsolatba.

337 család tárgyévben új kliensként jelent meg. **430 fő** részére biztosított az intézmény rendszeresen **szociális segítő munkát** együttműködési megállapodás alapján. **133 gyermek** esetében került sor **hatósági intézkedésre**, amely **80 családot** érintett.

Míg az önkéntesen együttműködési megállapodás alapján igénybevevők száma a 2018-as év adataihoz viszonyítva csökkent, a hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma viszont növekedett.

Az intézményhez fordulóik részére intézményen belül **2580 alkalommal**, intézményen kívül **2355 alkalommal** nyújtottak valamilyen szolgáltatást, ami összesen **4935 alkalom volt**.

Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések területén a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítására Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata és Nagypáli Község Önkormányzata között ellátási szerződés megkötésére került sor.

Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó településeken 2019. évben 1 fő családsegítő végezte a munkát. A településeken minden héten azonos napon került sor ügyeletre és családlátogatásokra:

- Nagypáli, Kispáli, Vasboldogasszony, Gősfá településeken **kedden**,

- Nemesapáti, Alsónemesapáti, Pethőhenye, Kisbucsa, Nemeshetés községekben **pénteken**.

Az esetszám (645 család 1018 fő) tükrében és a családokkal való munka során az látszik, hogy – az önkéntesen együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők száma továbbra is csökken, míg a hatósági ügyben érintett gyermekek száma évről-évre növekszik. A hangsúly azon gyermekes családok megsegítésére helyeződött, amelyben veszélyeztetett, illetve súlyosan veszélyeztetett gyermekek élnek.

A családokkal végzett szociális munka során az a tapasztalat, hogy az esetek többségében a kliens/család által hozott probléma mellett valamilyen más nehézség, váratlan életeseemény vagy krízishelyzet is jelen van, és ekkor a segítő már több problémával is dolgozik.

A 2019-es év során is megállapítható, hogy növekszik azon ügyek aránya, ahol több probléma halmozottan van jelen egyidejűleg, amelyek felerősítik egymást – a családnak és a segítőnek így komplex megoldási módot kell találnia.

A 2018-as évhez képest az intézményen kívüli terepmunka és az intézményen belüli forgalom is csökkent. A családsegítők 2355 alkalommal voltak terepen a 2019-es év során. Az intézményen belüli és kívüli forgalmi adatokat vizsgálva elmondható, hogy a jogszabály által előírt 50%-os arányú terepen töltött munka megvalósult.

A Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó településeken a munkavégzés csaknem 100%-osan terepen történik, igazodva a helyi igényekhez.

ESETMENEDZSERI SZAKMAI EGYSÉG (család- és gyermekjóléti központ)

Esetmenedzseri szakmai egység feladatai

Az esetmenedzser a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, melynek keretében:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét, ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a gyermek védelembe vételére, a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez,
- utógondozást végez a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít.

- Szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő család- és gyermekjóléti szolgálatok számára, havi rendszerességgel esetmegbeszélést, szükség szerint konzultációt biztosít.
- Ha a család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe tartozó szolgáltatás szükségességét észleli, a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben bevonja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtásába, egyéb esetben felhívja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtására.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, melynek keretében biztosítja az alábbiakat:

- Kapcsolattartási ügyelet
- Utcai és lakótelepi szociális munka
- Kórházi szociális munka
- Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás
- Szociális diagnózis
- Gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszeri készenléti szolgálat
- Jogi tájékoztatásnyújtás
- Pszichológiai tanácsadás
- Mediáció
- Családterápia, családkonzultáció
- Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás

A Család- és Gyermekjóléti Központban az esetmenedzserek és a tanácsadók feladataikat Zalaegerszeg járás területén látják el.

2018-ban került bevezetésre a feladatellátás hatékonyságának növelése érdekében a szakmai egységen belül az esetmenedzserei munkacsoportok kialakítása. A járás 84 településének csoportosításával három munkacsoportot hoztak létre, melyek egyenként kb. 30 települést látnak el. Az esetmenedzserek között az esetek elosztásának módja e területi felosztás figyelembe vételével történik.

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei számokban

Jogerős hatósági intézkedésben érintett, esetmenedzserei tevékenységet igénybe vevők száma nem és korcsoport szerint 2019. évben:

(Nem halmozott adat)										
Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-61	62 éves és idősebb	összesen
Férfi	3	412	857	181	37	67	370	33	20	1980

Nő	1	489	886	310	41	152	531	101	43	2554
Összesen	4	901	1743	491	78	219	901	134	63	4534

2019. évben a Család- és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásait **4534** fő vette igénybe, amely adat tartalmazza a hatósági intézkedés alatt álló gyermekek és szülei összességét, valamint az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység által elérteket, akikkel a központ kapcsolatban van.

A 2018. évi 1270 fős igénybevevői számhoz képest **három és félszer magasabb** az igénybe vevők száma.

Az emelkedés a gyermekek körében a legjelentősebb, ami az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás bevezetésével magyarázható.

Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma 2019-ben:

Hatósági intézkedés	Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (darab)
Védelembe vétel	167
Megelőző pártfogás	3
Ideiglenes hatályú elhelyezés	3
Nevelésbe vétel	15
Családba fogadás	15
Harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése	1
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5
Összesen	209

A hatósági intézkedések közül a védelembe vételre tett javaslatok aránya a legmagasabb, **80 %**, (2018-ban az összes javaslat **57 %-át** tette ki a védelembe vétel) melynek célja, hogy a gyermek családban történő nevelkedését segítse elő a szociális munka módszereinek és eszközeinek alkalmazásával.

A családba fogadás az összes javaslatok **7 %-át** teszi ki, amely a gyermek családban való nevelkedését biztosítja akkor, ha a szülő belátja, hogy olyan élethelyzetbe került, hogy átmeneti időre saját maga nem tudja nevelni a gyermekét. A gyakorlatban gyakran előfordul, hogy ezzel az intézkedéssel megelőzhető a gyermek családból való kiemelés, és lehetővé válik, hogy a szülők rendezetlen viszonyai, instabillá vált élethelyzete helyreálljon.

Súlyos veszélyeztető helyzetek esetén a gyermek nevelésbe vételére kell javaslatot tenni, amely 2018 évben a hatósági intézkedésekre tett javaslatok **7 %-át** tette ki. Az előző évhez képest csökkenést mutat ez az adat, 2018-ban még az összes javaslatok **10 %-át** tette ki, előtte, 2017-ben még ez az arány **16 %** volt.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre **3 alkalommal** tettek javaslatot a szakemberek, mivel a gyermek súlyos veszélyeztetettsége okán azonnali intézkedésre volt szükség.

Össességében a hatósági intézkedésre tett javaslatok száma növekedett az előző évhez képest, melyet a védelembe vett gyermekek száma emelkedése okozott. Ennek háttérében a gyermekek veszélyeztetettségének hatékonyabb felismerése állhat, mely köszönhető a jelzőrendszer aktivitásának, valamint a szolgálat és központ közti együttműködés erősödésének (hatékonyabb esetmegbeszélések, hatékonyabb közös gondolkodás).

Hatósági intézkedésekhez (javasolt és jogerős) kapcsolódó tevékenységek és az ellátott kiskorúak száma 2019-ben:

Tevékenység	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenység keretein belül ellátott kiskorúak száma (fő)
Szociális segítő tevékenység	1494	486
Esetkonferencia szervezése, azon való részvétel	177	242
Esetkonzultáció	2444	529
Esetmegbeszélés	619	357
Egyéni gondozási-nevelési terv készítése	190	266
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	142	173
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-nevelésbe vétel	34	49
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-védelembe vétel	140	164
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	6	6
Egyéb hatósági tárgyaláson való részvétel	3	5
Családlátogatás	949	614
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	11	18
Környezettanulmány készítése önállóan	138	172
Egyéb (halmozott adat)	1635	380

A 2016. évtől újként megalakult esetmenedzseri feladatkör évről évre letisztultabbá vált, melyhez hozzájárulnak a jogszabályi változások, a módszertani támogatás, valamint a gyakorlati tapasztalatok egyaránt. A szakmai tevékenységek statisztikai adataiban nyomon követhető ez a változás.

Ezt jól mutatja a szociális segítő tevékenységek számának előző évhez viszonyított csökkenése is (2018-ban még 2132 volt).

Az esetkonzultációk számának előző évihez viszonyított csökkenésének okát a feladatkörök tisztázottabbá válásában (családsegítő, esetmenedzser), az írásbeliség növekedésben, valamint a kommunikáció formálisabbá válásában látják.

Az esetmegbeszélések száma kismértékű csökkenést mutat (725-ről 619-re).

A szociális munka eszközeként az esetek átfogóbb elemzésére ad lehetőséget, több szakember részvételével, míg az esetkonzultáció két szakember közti, aktuális helyzetben való továbblépést segíti. Az esetmenedzser feladata hatósági intézkedések alatt álló gyermekek/családok esetében, a család szükségleteinek felmérése, a különböző szolgáltatások szervezése, szakemberek munkájának összehangolása a változás elősegítése érdekében.

A családlátogatás az esetmenedzserek munkafolyamatába is beletartozik, amelynek aránya nem változott az előző évhez képest. Minden eset más, minden család egyéni hozzáállást, tervet, módszereket igényel, azonban ebben a változó rendszerben is igyekeznek az intézmény egy viszonylag állandó, egységes gyakorlatot kialakítani a családokkal való kapcsolattartások vonatkozásában.

A központnál ellátott bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak számának alakulása 2019-ben:

Megnevezés		Bántalmazás			Elhanyagolás	
		fizikai	lelki	szexuális	fizikai	lelki
Családon belül	szülő által	5	42	1	235	261
	egyéb rokon, hozzátartozó által	3	5	-	-	-
	összesen	8	47	1	235	261
Családon kívül	gyermek által	1	-	-	-	-
	felnőtt által	-	-	-	-	-
	összesen	1	-	-	-	-
Mindösszesen		9	47	1	-	-

A gyermekek bántalmazásának egyes paraméterei pozitív, mások negatív irányba változtak 2019-ben, a 2018-as adatokhoz képest: a fizikai bántalmazás adatai 16-ról 8-ra csökkentek, a lelki bántalmazás adatai 36-ról 47-re emelkedtek.

A fizikai értelemben vett elhanyagolás száma 1-gyel csökkent, a lelki értelemben vett elhanyagolás radikálisan, 70-nel emelkedett a 2018. évhez képest.

A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer erősödik, működése hatékonyabb, így nagyobb eséllyel kerülnek felszínre súlyos veszélyeztető helyzetek.

Veszélyeztetett kiskorúak száma 2019-ben:

Környezeti főcsoport	513
Magatartási főcsoport	107
Egészségi főcsoport	21
Anyagi főcsoport	10

Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma:	651
---	-----

A veszélyeztetett kiskorúak száma csökkent a 2018. évihez képest.

A környezeti főcsoportban szerepel az összes veszélyeztetett gyermek 79%-a. Ide soroltuk a szülők, család életvitele miatt veszélyeztetett gyermekeket, a nevelési problémák és a családi konfliktusok miatt veszélyeztetett gyermekeket.

A magatartási főcsoportba kerültek (16 %) az 50 tanórát meghaladó igazolatlan hiánnyal rendelkező gyermekek, továbbá a gyermekintézményekbe való beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek.

Az egészségügyi főcsoportba a tartós betegséggel, fogyatékossgal, magatartási- vagy tanulási zavarral küzdő gyermekek tartoznak, amely az összes veszélyeztetett gyermekek 2 %-át érinti.

Anyagi problémával a veszélyeztetett gyermekek 3 % -a érintett.

A tapasztalat szerint – amely a statisztikai adatokból is kimutatható – a gyermekvédelem látókörébe a legtöbb esetben a szülők, család életvitele, elhanyagoló magatartása, nevelési problémák és családi konfliktusok miatt kerülnek a gyermekek. Az anyagi problémák, elégtelen lakáskörülmények stb. nem önmagukban, hanem valamilyen más veszélyeztető tényezővel, helyzettel együtt vannak jelen, s a statisztikában nem feltétlenül az anyagi problémákat jelölték meg elsődlegesen az intézmény szociális szakemberei.

SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Speciális szolgáltatások keretein belül ellátott személyek száma 2019-ben:

Tevékenység	összes tevékenység száma (darab) (Halmozott adat)	összes ellátott száma (fő) (Nem halmozott adat)
Kapcsolattartási ügyelet	103	50
Utcai (lakótelepi) szociális munka	0	0
Kórházi szociális munka	44	12
Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás	4038	4259
Szociális diagnózis felvétele	3	3
Készenléti szolgálat	20	-
Jogi tanácsadás	83	43
Pszichológiai tanácsadás	629	96
Mediáció	12	11
Családkonzultáció	0	0
Család és párterápia	15	11
Fejlesztőpedagógia	1076	89
Összesen	3408	4147

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja:

- a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása,
- konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás /mediáció/ biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása és annak mindkét fél részéről történő betartása.

A kapcsolattartási ügyeletet Kapcsolattartási szabályzat és házirend szerint biztosítja az intézmény. Az ügyelet munkatársai rendszeres esetmegbeszélésen vesznek részt. A szolgáltatást kétheti rendszerességgel biztosítja szombati napokon 9-12 óráig az intézmény.

Az elmaradt kapcsolattartások pótlása jogos igény esetén a szabályzat szerint történik.

2019. évben a kapcsolattartási ügyeletet 28 alkalommal biztosította az intézmény, tevékenységeinek száma 103 volt (halmozott adat, amely év folyamán az ügyeleteken megjelenő családok számát jelenti), a levelezések, telefonok a kliensekkel és a hatósággal, illetőleg az egyéb ügyintézésnek ebben nincsenek benne. A szolgáltatás összesen **50 főt érintett**. Az ügyeleti napokon átlagosan 12-15 fővel foglalkoztak az ügyeletes munkatársak, de előfordult, hogy 25 fő vett részt a kapcsolattartáson.

Igénybevétel módja	Családok száma
Önként	4
Gyámhivatali határozat alapján	4
Bírósági végzés alapján	5
Összesen	13

Az utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése, vagy a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának kezdeményezése.

A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei a járás területén az általuk ellátott településeken, illetve Zalaegerszeg város területén végeztek terepbejárást, amely során nem került sor csellengő gyermekek miatt hatósági intézkedésre.

Az utcai és lakótelepi szociális munka ellátása a Központ részéről nehezített több ok miatt is:

- nincs lehetőség a feladat ellátására olyan szakember biztosítására, aki önálló feladatként tudna ebben a munkakörben dolgozni,
- az esetmenedzserek munkájában - gyermekvédelmi hatósági előkészítő tevékenységükből adódóan - a kontrolláló funkció dominál, nem pedig az utcai szociális munkás munkakör ellátásához szükséges támogató-segítő funkció,
- a járás településein sok helyen nem releváns az utcai szociális munka ellátása.

Az intézmény az év során törekedett a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése érdekében minél több szabadidős programot szervezni, elsősorban Zalaegerszegen, hiszen a járás többi településén az illetékes családsegítők szervezték az ilyen jellegű programokat.

Kórházi szociális munka

Célja:

- A szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.
- A gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt.17.§-ának (2) bekezdése szerint szükséges intézkedések megtétele.
- A központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket, a gyermek további ellátása biztosításának érdekében, valamint a kihüléssel és egyéb probléma miatt segítségre szoruló felnőttet az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányítja.

A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködési megállapodást kötött a Zala Megyei Szent Rafael Kórházzal, amelyben rögzítették a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját.

A szakmai együttműködés a kórházi szociális munkás, valamint a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai között rendszeres és hatékony volt, az információáramlás kölcsönös, a visszajelzés minden esetben, és mindkét fél részéről megtörtént. A kórház szociális munkása, valamint az intézmény kórházi szociális munkát koordináló esetmenedzsere havonta egyeztetett a folyamatban lévő ügyek vonatkozásában.

Az elmúlt évben írásban összesen **12 fő esetében érkezett esetjelzés** a kórház részéről, ami harmadával csökkent az előző évhez képest. (2018-ban 36 fő volt)

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység kötelező jelleggel, új elemként jelent meg a család- és gyermekjóléti központok szolgáltatási körében.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint a 15/1998. (IV.30) NM rendelet személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló módosítása szerint feladatunk segíteni:

- a gyermek, a tanuló beilleszkedését, tanulmányi kötelezettségének teljesítését,
- a beilleszkedést és tanulmányi kötelezettség teljesítését akadályozó tényezők feltárását,
- a gyermek, a tanuló veszélyeztetettségének kiszűrését.

Az intézmény 2018. január 1-től az EFOP-3.2.9-16-2017-00080 „Élő kapcsolat”- Óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység megvalósítása pályázat keretén belül biztosította a szolgáltatást Zalaegerszeg járás területén működő **9** köznevelési intézményben. A pályázat a kötelezően bevezetendő feladat előkészítésére, gyakorlati tapasztalatok megszerzésére szolgált. A pályázati tevékenység és a kötelező feladat ellátása 2019 első félévében egymás mellett párhuzamosan működött.

2018. szeptember 1-től az intézmény az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység előkészítését végezte Zalaegerszeg járás köznevelési intézményeiben, melynek keretében szükségletfelmérést végeztek és az együttműködési megállapodásokat kötötték meg a köznevelési intézményekkel.

2019-ben indult el a tényleges tevékenység az iskolákban, óvodákban és kollégiumokban, 7 fő óvodai és iskolai segítővel. Jelenleg 9 fő látja el a feladatot a jogszabály által előírt 15 fő helyett.

Az intézmény nagy gondot fordított a szolgáltatás járásszintű kialakítására. Elsődleges szempont volt az, hogy minden intézményben biztosított legyen szakember. A szükségletek figyelembe vétele mellett intézményenként változott a szociális segítő köznevelési intézmény eltöltött ideje.

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás keretében végzett tevékenységek száma (alkalom) Intézménytípusonként

	Óvoda	Általános iskola	Középiskola	Kollégium	Mindösszesen
Egyéni foglalkozás	-	1432	98	54	1584
Csoportos foglalkozás	243	274	28	27	572
Közösségi tevékenység	19	47	20	9	95
Konzultáció szakemberekkel	582	1145	350	81	2158
Konzultáció szülőkkel	22	61	4	-	87
Mindösszesen	866	2959	500	171	4496

2019-ben a feladat ellátása során tapasztalataink az alábbiakban foglalhatók össze:

Óvodában végzett segítő tevékenység

Előzetes egyeztetést követően a szociális segítők részt vehettek a csoportok életében, aktívan bekapcsolódhattak a foglalkozásokba, vagy a háttérből megfigyelhették a csoportnak, vagy egy-egy gyermeknek a tevékenységét.

A csoportfoglalkozások kapcsán a gyermekek hamar elfogadták a segítőt, könnyű volt velük foglalkozást tartani, aktívak, érdeklődők voltak a feladatok iránt.

Az ünnepek és a hagyományok köré szerveződnek a közösségi programok, melynek szervezése során a segítő aktív tagjává válik a pedagógus teamnek.

Az óvodában a szakemberek kevésbé nyitottak az új szolgáltatásra. Nehézséget okoz, hogy

kevés ismerettel rendelkeznek a szociális munkás tevékenységéről, kompetencia-hatáiról. Az előre megtervezett pedagógiai programba nehezen tudnak a segítők becsatlakozni. A szociális segítőknek az óvodában alkalmazkodni kell a napi rutinhoz, ami sokszor megszakítja a foglalkozás menetét.

Az óvodákban a segítő tevékenység fókuszában a szakemberekkel való konzultáció állt.

Általános iskolában, középiskolában és kollégiumban végzett segítő tevékenység

Legfontosabb tapasztalat az, hogy a szolgáltatás fogadtatása, elfogadása és sikeres működtetése nagyban függ az adott köznevelési intézmény vezetésének, illetőleg az általa kijelölt kontaktszemély hozzáállásától, együttműködési készségétől, ismereteitől.

Optimális esetben jó kapcsolat alakult ki a pedagógusokkal, a gyermekekkel, szülőkkel, lehetőség nyílik a szociális munka eszközeinek alkalmazására a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében.

Néhány esetben a működést ellehetetlenítik, hogy a minimális tárgyi feltételek sincsenek biztosítva, illetve a pedagógusok nem ismerik a szociális segítő hatáskörét/kompetenciahatárait, nem motiváltak az együttműködésre.

A csoportfoglalkozások tapasztalatai pozitívak. Prevenációs célra és információgyűjtésre egyaránt nagyon jól alkalmazható munkaforma. A gyermekek szívesebben keresik fel a segítőt, ha már csoportfoglalkozáson találkoztak vele.

A csoportos foglalkozások iskolai napirendbe való beillesztése külön szervezőmunkát igényel, hiszen a tanulók órarendje szoros, naponta 7-9 órát tanulnak. Középiskolákban a diákok tanóra után már nem maradnak az intézményben.

Párhuzamosan több pályázati projekt is fut az iskolákban, többször hasonló programokkal, előfordul, hogy túlkínálat van.

Az óvodai és iskolai szociális segítők gyakran tapasztalják, hogy a délelőtt a feszített tanmenet miatt sok pedagógus nem teszi lehetővé, hogy csoportfoglalkozás tartsanak az osztályokban, délután pedig a házi feladatok elkészítése miatt akadályozott a szociális segítő tevékenysége.

A közösségi programok előnye, hogy nagyobb létszámot mozgatnak meg, illetve informális keretek között mélyebb kapcsolat kialakítására van lehetőség.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás bevezetése sok erőfeszítést igényelt az intézmény részéről. Az optimális működéshez elengedhetetlen volt a megfelelő szakemberek kiválasztása, az ezzel kapcsolatos átszervezés az intézmény szakmai egységeinek munkáját is befolyásolta. A segítő jelenléte segített összekapcsolni a köznevelési intézményeket, mint jelzőrendszeri tagokat a gyermekjóléti alapellátással. Növekedett a jelzések száma, ezzel lehetőség volt a veszélyeztetett gyermekek helyzetének időben történő felismerésére és a korai beavatkozásra. A 2019/2020-as tanévkezdés pozitív tapasztalatokat hozott, gördülékenyebb volt az együttműködés a segítők személyének változása ellenére is.

Összességében elmondható, hogy a szolgáltatás bevezetésének indokául szolgáló jogalkotói és szakmai szándék megvalósulni látszik. A tevékenység folyamatosan fejlődik.

Szociális diagnózis

2018-ban a szociális diagnózist 1 fő végezte az EFOP 1.9.4. projekt keretén belül, melynek célja a 2019-ben bevezetésre kerülő, kötelezően biztosítandó feladat előkészítése, gyakorlati kipróbálása volt a hatékonyság érdekében. A feladatot a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztálya és az Emberi Erőforrások Minisztériuma koordinálta. 2019-ben 1 fő szociális diagnózist felvevő esetmenedzser került kinevezésre, aki más – esetmenedzseri - feladatokat is ellát.

Szociális diagnózis felvételére 3 esetben került sor, a szolgáltatást járásszerte a vártnál jóval kisebb mértékben vették igénybe. Az alacsony igénybevétel arra enged következtetni, hogy célja, valamint a szociális ellátórendszerben betöltött szerepe, funkciója kidolgozásra, pontosításra szorul.

Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja az intézmény nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat működtetése a működési szabályzatnak megfelelően zajlott 2019. évben. Az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a készenléti szolgálat biztosítása zökkenőmentesen működött. Az ügyeletet ellátók heti váltásban biztosították a folyamatos szolgáltatást.

2019. évben **20** hívás volt. Legtöbb esetben lakossági megkeresésre információnyújtás, tájékoztatás történt. Egy esetben jelzőrendszeri tag (Rendőrség) tett jelzést a készenléti telefonon, egy esetben a hívó anonimitást kért. A készenléti szolgálat hívásairól feljegyzés készül, amennyiben további intézkedés szükséges a hívó, vagy az általa jelzett család ügyében.

Jogi tanácsadás

A jogi tanácsadást 1 fő főállású jogász szakember biztosította. A jogi tanácsadó bekapcsolódik a szociális segítőmunka folyamatába. Egyrészt a szolgáltatást igénybe vevők számára jogi tanácsadást biztosít, másrészt a családsegítő és esetmenedzser kollégáknak konzultációt biztosít az esetek jogi vonatkozásaival kapcsolatban.

2019. évben **83 alkalommal** történt jogi tanácsadás, amely 43 főt érintett. A tanácsadást igénybe vevők zöme a zalaegerszegi családsegítő kollégákon keresztül érkezett, a vidéki szolgálatok gyakorlatilag nem irányítottak a tanácsadóhoz klienst.

Az alábbi problémákkal keresték fel az egyének/családok a jogi tanácsadást:

- családjogi problémákkal kapcsolatos kérdések (bontóper, szülői felügyelet, kapcsolattartás, tartásdíj, vagyonmegosztás)
- pénzügyi kérdések (tartozások, végrehajtási eljárások)
- hivatalos levelek, bírósági végzések értelmezése.

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadást 1 fő főállású pszichológus látta el. Személyében 2019. júniusában történt változás, a kolléga gyermekvállalással összefüggő keresőképtelensége okán.

A szociális segítőmunkához kapcsolódó speciális szolgáltatás biztosítására a szakemberek közti előzetes konzultáció, a családdal való időpont egyeztetés, illetve a szakmai protokoll szerinti írásbeli kérelem alapján került sor.

A pszichológiai tanácsadás kiemelt területei gyermekek esetében a magatartászavarok, érzelmi elakadások feldolgozása, családi diszharmóniából fakadó szomatikus tünetek kezelése, válás, gyász, iskolai erőszakot átélt gyermekek segítése, életvezetési tanácsadás, felnőttek esetében pedig az egyén konfliktuskezelési stratégiák bővítése, kommunikáció fejlesztése, önértékelési zavarok, érzelmi elakadások feldolgozása, válás, gyász, életvezetési tanácsadás.

2019 év során a pszichológiai tanácsadások száma **629** volt, amely csökkent az előző évhez képest. Ennek oka a szolgáltatást ellátó tartós keresőképtelensége és az új kolléga alkalmazása közt eltelt idő volt.

Konfliktuskezelő csoportfoglalkozás 5 alkalommal valósult meg.

Az intézmény pszichológusa részt vett a belső képzés szakmai lebonyolításában, előadóként jelen volt iskolákban, esetkonferenciákon hozzájárult a veszélyeztetett gyermekek problémáiban megoldási alternatívák kidolgozásához.

Mediáció

A családokkal végzett szakmai munka során alternatív konfliktuskezelő módszerként mediációt alkalmaz az intézmény.

A mediáció olyan önkéntes folyamat, melynek során egy független harmadik személy segíti a feleket a kölcsönösen elfogadható egyezség elérésében. A konfliktuskezelő módszer megakadályozza a vita kiterjedését és hozzásegíti a feleket a lehetséges megoldások kidolgozásához.

2019. évben összesen **12 mediációs ülésre került sor, mely összesen 11 főt érintett.**

A legtöbb esetben kapcsolattartási ügyelet igénybevételéhez kötődött a mediáció. Egyre több az olyan eset, ahol a szülők kapcsolata olyannyira megromlott, hogy találkozni is alig hajlandóak egymással, ilyenkor nagy szerepe van a szakemberek által nyújtott segítségnek.

Családterápia, családkonzultáció

A rendszerszemléletű megközelítés a családot tekinti a problémák keletkezésének és a terápiás beavatkozás egységének. A terápia fókuszában a család, annak alrendszerei illetve az egyén szignifikáns családi kapcsolatai állnak. A családi kapcsolatokban interakció, kommunikáció révén igyekszik változást létrehozni az élmények átélésének és feldolgozásának módjában, valamint a magatartásban. A családterápiában a tünet, illetve a tünezhordozó a család egészének zavarát, diszfunkcióját képviseli.

2019-ben a családterápiával érintett személyek száma **11 fő** volt, családterápia vezetésére összesen **15 alkalommal** került sor. Családkonzultációra nem került sor.

Fejlesztő pedagógiai foglalkozás

A fejlesztőpedagógusok a 3-18 éves korú gyermekek pedagógiai szűrését, prevenció és korrekciós fejlesztését végezték. A fejlesztés jelenti a megelőzést, a korrekciót és a tehetséggondozást is. Folyamatosan segítik a magántanulók felkészülését az osztályozó vizsgára.

A fejlesztő foglalkozások a családsegítők, esetenmenedzserek javaslatára kezdődnek el, de gyakori, hogy a gyámhatóság a védelembe vételi határozatban előírja a gyermek számára a fejlesztésen való részvételt. Előfordult, hogy a szülők, látván gyermekük iskolai lemaradását, saját maguk kérték a szolgáltatást.

A legmagasabb számban az általános iskola 5-8 osztályos gyermekek vesznek részt a fejlesztő foglalkozásokon. A tervezett órák megtartása 70 %-os volt, a hiányzások nagy része „igazolt”, a szülők, vagy a gyermek maga jelezte, hogy valamilyen ok miatt akadályoztatva van.

A szakmai tevékenységek száma 1076 volt, érintett gyermekek száma 89 fő. A tevékenységek száma csökkent az előző évhez képest. Ennek oka a szolgáltatást ellátó kolléga gyermekvállalással összefüggő tartós keresőképtelensége volt, mely alatt a szolgáltatás szünetelt.

JELZŐRENDSZER JÁRÁSI SZINTŰ MŰKÖDTETÉSE

A Zalaegerszegi Család- és Gyermejjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója fogadja és összegzi a szolgálatoktól érkezett jelzéseket és arról nyilvántartást vezet. A visszajelzés tartalmazza a megtett intézkedést (családlátogatás, célzott beszélgetés rövid összefoglalása, esetkonferencia).

Zalaegerszeg járás területén a családsegítést és gyermejjóléti szolgáltatást az alábbi intézmények látják el:

1. Szociális, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat Pacsa
2. Zalamenti és Őrségi Szociális Alapszolgáltatási Intézmény Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
3. Támasz Alapszolgáltatási Intézmény Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
4. Söjtöri Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
5. Zalaegerszegi Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

Összesített táblázat (járás szolgálatok és esetenmenedzserek jelzései összesen)

Megnevezés	0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma	Nagykorú (18 éves és idősebb) személyekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma	Család- és gyermejjóléti szolgálat/központ által továbbított jelzések száma (a jelzőrendszeri tanácsadó nyilvántartása alapján)

Egészségügyi szolgáltatók	57	21	78
ebből védőnői jelzés	43	15	58
Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók	36	4	40
ebből család- és gyermekjóléti szolgálat	33		33
ebből család-és gyermekjóléti központ	3	1	4
Kisgyermek napközbeni ellátását biztosítók	4		4
Átmeneti gondozást biztosítók	6		6
Köznevelési intézmény	337		337
Rendőrség	74	1	75
Ügyészség, bíróság	2		2
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	1	2	3
Állampolgár, gyermek, felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	33	6	39
Önkormányzat, jegyző	6	13	19
Járási Hivatal Gyámhivatala	4	1	5
Gyermekjogi/ellátottjogi képviselő, betegjogi képviselő		1	1
Az állam fenntartói feladatainak ellátására a kormány rendeletében kijelölt szerv		1	1
ÖSSZESEN	560	50	610

Megállapítások:

1. A legtöbb jelzés a Zalaegerszegi járásban a köznevelési intézményekből érkezik.
2. Az egészségügyi szolgáltatóktól a száma követi számosság tekintetében a köznevelési intézmények jelzéseit, amelyek jellemzően a védőnőktől érkeznek.
3. Az iskolák, óvodák és a védőnők a jelzőrendszer legaktívabb tagjai.
4. A gyermekekre vonatkozó problémátípusok között az oktatási-nevelési elhanyagolás és a magatartás-, illetve teljesítményzavar a legjellemzőbb.
5. A jelzések a probléma leírása sok esetben több problémátípust is tartalmaznak, a fenti összefoglaló táblázatok az elsődleges, vagy annak ítélt problémát tartalmazzák.
6. A jelzésekben foglalt problémátípusokat figyelembe véve, a szakmaközi megbeszélések tartalma tervezése esetében célszerű az oktatási-nevelési elhanyagolást, a gyermekek lemorzsolódását megelőző összehangolt, komplex, érdekelt felek törekvéseit integráló találkozók megszervezése, amelyen jelen vannak a köznevelési intézmény szakemberei (ide értve a gyógypedagógusokat), az óvodai és iskolai szociális segítők és természetesen a családdal kapcsolatban álló szociális szakemberek.

PREVENTÍV CÉLÚ SZABADIDŐS PROGRAMOK, CSOPORTOK

A prevenciós munka alapját a helyi önkormányzat által életre hívott Kábítószer Egyeztető Munkacsoportban való aktív részvétel, szabadidős programokba való bekapcsolódás képezte. A Család- és Gyermekjóléti Központ mindkét szakmai egysége aktívan részt vett a városi szervezésű Veszélyvágta programsorozat lebonyolításában.

Veszélyvágta prevenciós programsorozat középiskolások részére: 8 alkalommal.

2019. évben a regionális gyermekjogi képviselő felkérésére az intézmény kollégái kézműves tevékenységgel működtek közre a Gyere-K-épbe gyermekjogi roadshow megvalósításában.

Anonym Alkoholisták önszegítő csoportja

Továbbra is kiemelten fontos az intézmény számára, hogy támogassák - az alkoholbetegséggel küzdő emberek számára az egyik leghatékonyabb gyógyulási lehetőséget biztosító - Anonim Alkoholisták önszegítő csoportját. A csoport minden héten azonos időpontban tartotta üléseit, 10-15 fővel. A csoport működéséhez biztosította az intézmény a szükséges tárgyi feltételeket.

Farsangi gyermekprogram

2019. március 5-én az intézmény részt vett a Nagycsaládosok Zalaegerszegi Egyesülete által szervezett Városi Farsangon. A felvonuláson 10 fő gyermek vett részt szüleikkel és az intézmény munkatársaival.

Húsvétváró Szünidei Délután

2019. április 18-án megrendezésre került családi délutánon kézműves és sport tevékenységgel készültek a családok számára. A gyermekek és szüleik együtt készültek a húsvéti ünnepekre egy vidám délután keretében. A minőségi szabadidő eltöltésére kínált ez a program remek lehetőséget a zalaegerszegi családoknak. A gyermekek apró ajándékban részesültek. A program nagyon sikeresnek bizonyult 13 gyermek vett részt rajta szülői kísérettel.

Vakáció

2019. június 15-én az EFOP-3.2.9-16-2017-00080 számú „Élő kapcsolat”- Óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység megvalósítása elnevezésű pályázat keretében valósult meg a nyárindító gyermekprogram. A rendezvényen közreműködött a Göcsej Kutya Klub agilité bemutatóval, Varga Roland egyéni vállalkozó lovaglási lehetőséget biztosított a gyermekeknek. Ezt követően Hertelendy Atilla a zalaegerszegi Hevesi Sándor színház színművésze operettdalokkal szórakoztatta a résztvevőket, majd Simon-Virovecz Zsuzsanna zumbaoktató és csoportja tartott zumbaórát. A programon bemutatóval közreműködött a Speed Kötélugró Klub, valamint a nagykanizsai gólyalábasok.

Az intézmény munkatársai Kincskereső játékkal, kézműves tevékenységgel, arcfestéssel, csillámtettkóval várták a gyermekeket, valamint csocsó,- pingpongbajnoksága invitálták őket. A rendezvényen a gyermekek különböző sporteszközöket próbálhattak ki, amelyeket a

zalaegerszegi Decathlon áruház biztosított, illetve légvárban ugrálhattak. A programot színesítette rendőrautó, tűzoltóautó és mentőautó bemutató. A rendezvényen 240 fő írta alá a jelenléti ívet, azonban ennél magasabb volt a tényleges résztvevők száma.

Őszi kavalkád

A 2019. október 5-én valósult meg a program, amelynek célja, hogy Zalaegerszeg város lakossága megismerje azokat a szervezeteket, szociális szolgáltatókat, akik különböző élethelyzetekben segítséget nyújthatnak. A szociális szolgáltatókkal való személyes kapcsolatfelvétel biztosítása mellett gyermekeknek és felnőtteknek szóló zenés-táncos kulturális műsor, egyéb szórakoztató, egészségügyi- és sportprogramok színesítették a rendezvényt.

A program lebonyolítását több hónapos előkészítő munka előzte meg.

A program ideje alatt kulturális műsor fellépői: Zalai Aprók-Bajnócák néptánc bemutató, Kis-Hétrét Együttes, Albatrosz Tánc Sport Egyesület, Nasreen Hastánc Stúdió, Jurina Beáta színész.

2019-ben első alkalommal került sor „Ha mersz, nyersz!” élő társasjáték lebonyolítására, mellyel sikerült a középiskolás korosztályt is megszólítani.

Partnerszervezeteink tevékenységükhöz kapcsolódó játékos, szórakoztató feladatokkal nyújtottak információt a zalaegerszegieknek:

- Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály,
- Zalaegerszegi Alapellátási Intézmény
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Szociális Klub,
- Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum,
- Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal,
- Új Nemzedék Közösségi Tér,
- Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete,
- „Zalaegerszegi Rendőrkapitányság,
- Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék,
- Zalaegerszegi Egészségfejlesztési Iroda,
- Család- és KarrierPONT Zalaegerszeg,
- FSZK Koordinációs és Információs Pont ,
- SINOSZ Zalaegerszeg,
- Zala Megyei Kórház Zala Megyei Szent Rafael Kórház Pszichiátriai Osztály - Gyógyító Célú Foglalkoztató,
- Zalai Mentálhigiénés Egyesület,
- Magyar Vöröskereszt Családok Átmeneti Otthona,
- Zala Megyei Rendőr-főkapitányság
- Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- Zalaegerszegi Mentőállomás

Halloweeni délután

2019. október 30-án az intézmény kollégái Halloween alkalmából szerveztek egy kézműves és ügyességi játékokkal teli családi délutánt. A résztvevők és a kollégák jelmezt viseltek. Az állomásokon többféle kézműves és ügyességi játékkal várták a szervezők a gyerekeket. A feladatok teljesítéséért pedig édességben részesültek a gyermekek. A programon 12 fő gyermek és kísérőik vettek részt.

Adventi program

2019. november 30-án advent alkalmából szervezett kézműves programot az intézmény. Karácsonyfadísz, ajtódísz, mécesstartó lámpást készítettek a gyermekek és kísérőik. A gyermekek szaloncukorban részesültek. A programon 15 fő gyermek vett részt.

„Segíts, hogy segíthessünk!” adománygyűjtő akció

Az intézmény minden évben közvetítő szerepet vállalt abban, hogy civil szervezetek és magánszemélyek által felajánlott adományok eljussanak rászoruló, nehéz helyzetben lévő családokhoz. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Zalaegerszegi Ifjúság Kerekasztal, a Zalaegerszeg Barátai Egyesület, a Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete, az Új Nemzedék Zalaegerszegi Közösségi Tér, valamint a Zalaegerszegi Televízió és Rádió kezdeményezésére valósult meg az adománygyűjtő akció. Az ajándécsomagokat 2019. december 17-én ünnepség keretében adták át a rászoruló családoknak.

VI. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÁSÓGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPSZTALATAINAK BEMUTATÁSA:

A Zala Megyei Kormányhivatal Hatósági Osztály Szociális és Gyámügyi Osztálya 2019. évben szakmai ellenőrzést végzett a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Cseperedő és Napsugár Bölcsődéiben. Az ellenőrzés alkalmával tett megállapítás összegezve mindkettő tagintézmény esetében:

„A bölcsődei csoportokban nyugodt, szakszerű gondozó - nevelő munkát tapasztaltam. A gyerekeket szeretettel segítik a fejlődésükben, a gondozási feladatokat szakszerűen végzik, ügyelve a gyermekek egyéni szükségleteire, igényeire. A csoportok alaphangulata békés, derűs volt a megfigyelési időszakban.

A hatósági ellenőrzéssel érintett szolgáltató személyi és tárgyi feltételei a jogszabályi követelményeknek megfelelően biztosítottak, a jogszabály szerinti alapfeladatait ellátja, a jogszabályban és a működési engedélyben foglaltaknak megfelelően működik.”

VII. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA:

A Gyvt. 68. § (3) bekezdésének h) pontja, amely szerint a gyámhatóság kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési- oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. A konfliktuskezelő szolgáltatást a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ tudja biztosítani, azonban **a köznevelési intézményekben nem megoldott az óvoda-, iskolapszichológus igénybevételének lehetősége.**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (11a) bekezdése szerint *az óvoda-, iskolapszichológus a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben végzi a gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrésével, vizsgálatával, konzultációval, tanácsadással (a továbbiakban: közvetlen pszichológiai foglalkozás) kapcsolatos, továbbá a gyermekekkel, tanulókkal, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés kialakítását célzó feladatokat. Az óvoda-, iskolapszichológus további heti tíz órában a közvetlen pszichológiai foglalkozások szervezésével, előkészítésével kapcsolatos feladatokat látja el*, részt vesz a pedagógiai szakszolgálat óvoda-, iskolapszichológus koordinátora által szervezett szakmai feladatokban, szükség esetén előkészíti a gyermek, tanuló szakellátásba történő irányítását, a munkaidő fennmaradó részében pedig a munkaköréhez szükséges információk feldolgozásával, az óvodai, iskolai dokumentáció elkészítésével kapcsolatos feladatokat, továbbá a szakmai fejlődéséhez szükséges tevékenységeket végez.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 29. § (1) bekezdése szerint az Nkt. 18. § (2) bekezdés h) pontja szerinti *iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el*.

Jelenleg a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat zalaegerszegi tagintézményben 2,5 fő pszichológus dolgozik, akik szakértői bizottsági tevékenység, és a nevelési tanácsadás pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban vesznek részt. *(A megelőző évben még 4 fő teljes állású pszichológus dolgozott az intézményben. A jelenlegi adatot figyelembe véve jelentős a pszichológusok számának csökkenése!)*

Az EMMI rendeletben meghatározott koordinátori feladatok ellátására nagy szükség lenne, azonban szakember hiányában ezen tevékenység nem biztosított, továbbá a köznevelési intézményekben sem tudják az iskolapszichológiai ellátást megszervezni.

A működő intézményi óvodapszichológus, iskolapszichológus hálózat felállítása fontos jövőbeni cél. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg egy intézmény (Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda) esetében lenne jogosult állami normatív támogatás igénybevételére fél állású óvodapszichológus alkalmazása érdekében, azonban a fél álláshely betöltése nem járt eredménnyel. Megoldást jelenthetne, ha a Közgyűlés teljes álláshelyet tudna biztosítani óvodapszichológus foglalkoztatására, azonban – a hatályos finanszírozási szabályokat figyelembe véve – ebben az esetben is csak az álláshely felére igényelhetne a fenntartó állami támogatást.

Ha megvalósulna legalább 1 fő óvodapszichológus foglalkoztatása a zalaegerszegi óvodai köznevelési rendszerben, az nagyban segítené az óvodapedagógusok szakmai munkáját. (Az óvodapszichológus természetesen minden, az Önkormányzat fenntartásában működő óvoda munkáját segítené.) Az EMMI rendeletben meghatározottak szerint a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítaná azon koordináló, konzultációs kereteket, mely az intézményben dolgozó pszichológus munkáját támogatná.

A gyermekvédelmi tevékenység ellátását az Nkt. nem köti pedagógus végzettséghez, a feladat – az óvodavezető irányítása mellett – pedagógiai asszisztenssel is ellátható. (Jelenleg a működő 69 óvodai csoporthoz 17 fő pedagógiai asszisztens van hozzárendelve, akik a gyermekvédelmi tevékenység ellátásába történő bekapcsolódáson túl részt vesznek az SNI gyermekek ellátásában is. A pedagógiai asszisztensek alkalmazásánál az óvodák figyelembe veszik a jelentkezők képesítéseit, így biztosítható az SNI gyermekek szakszerű pedagógiai ellátása.) A megjelenő feladatok figyelembe vételével a pedagógiai asszisztensek száma elégséges az Önkormányzat által fenntartott óvodai intézményrendszerben.

VIII. A BÜNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, A GYERMEK ÉS FIATALKORÚ BÜNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, BÜNELKÖVETÉSEK OKAI:

VIII.1. Bünmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:

Bünmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjen az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bünmegelőzés feladata és célja, hogy egy adott településen az optimálisához közelítsen a közbiztonsági helyzet, vagyis a lehető legkevesebb – főleg lakosság közeli – bűncselekmény, és kiemelt szabálysértés történjen, s ezzel egy időben növekedjen a felderített ügyek száma, csökkenjen az áldozattá válás esélye, növekedjék a lakosság biztonságérzete.

A bünmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne, ha a célok elérése érdekében számítani lehet minden olyan személy és szervezet közreműködésére, amelyek a társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében cselekedni tudnak és akarnak. A bünmegelőzés legfontosabb szereplői a rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben dolgozók, valamint a kortárssegítő fiatalok.

Az ifjúság körében végzett bünmegelőzési tevékenységben a Zalai Ifjúsági Bünmegelőzési Egyesület és a Zalai Bünmegelőzési Kortárssegítő Klub egyaránt fontos szerepet vállal, ezen túl a polgárőr egyesületek mellett több bünmegelőzést megcélzó civil szervezet működik: a nemzetőrök egyesületei, a „Rendért” Zalai Közbiztonsági és Polgárőr Egyesület, a Zalaegerszeg Városi Közbiztonsági Polgárőr Egyesület, valamint a kortárssegítők is elláttak közterületi prevenciók feladatokat.

Az **ifjúságvédelem, az általános prevenció** területén legfontosabb partnerek a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ (jelzőrendszeri korcsoportos team ülésein az ifjúsági referens állandó meghívott), a rendőrség bünmegelőzéssel foglalkozó szakemberei, a Zala Megyei Kormányhivatal népegészségüggyel, áldozatvédelemmel foglalkozó és igazságügyi szolgálatot biztosító munkatársai, az iskolai védőnői hálózat. A törvény nem írja elő ifjúságvédelmi felelősök alkalmazását, szerencsére majdnem minden oktatási intézményben van olyan pedagógus, aki foglalkozik ezzel a területtel.

A „**Veszélyvágta**” bünmegelőzési, közlekedésbiztonsági, drogprevenciók és az egészséges életmódra nevelési elemeket tartalmazó, évtizedes hagyománnyal rendelkező, a tanéven átívelő komplex prevenciók programsorozat, amely minden évben megszervezésre kerül a középiskolákban, általában 1300 fő körüli 9. osztályos tanulót érintve. A cél, hogy gyermekeink egészségesebb, tudatosabb életvezetésű, törvénytisztelő, toleráns, és a társadalom számára értékes, felnőtt generációvá növekedhessenek, megismerkedjenek a rájuk leselkedő egészségromboló és biztonságukat veszélyeztető hatásokkal és környezeti ártalmakkal, így a tudatos életvezetéssel és választásokkal kiiktathassák az ártó tényezőket. Fontos része a programnak a toleráns és elfogadó attitűd személyiségbeli kialakítása is. A koordináció, a források biztosítása önkormányzati feladat, a szakmai irányítást a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Alosztályának munkatársai látják el. A 2018/19-es tanévben a program sikeresen lezajlott, az utolsó forduló március végén zajlott. Az ifjúság körében végzett felvilágosító és megelőző munka számos, a szakterületen érintett szakma,

társintézmény és civil szervezet összefogását követeli meg, ezáltal sokféle, komplexebb probléma-megközelítést eredményezve. A már közel 20 éve zajló, időnként megújuló rendezvénysorozat a pedagógusok, az oktatási intézmények diákjai és a szakmai résztvevők körében is nagy népszerűségnek örvend. A drogfogyasztás következményeit, az éjszakai élet veszélyeit, a másság elfogadását, a különböző esettanulmányok elemzését, közlekedési ismereteket, baleset-megelőzést is magában foglaló komplex ismeretnyújtó program és vetélkedő minden évben megrendezésre kerül. A programban a ZMRFK Bűnügyi Osztálya mellett a baleset-megelőzés munkatársai, a Zala Megyei Kormányhivatal egyes főosztályai, ifjúsági védőnői hálózat, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Drogambulancia, valamint az áldozatvédelem és a büntetés-végrehajtás, újabban pedig a tűzoltóság munkatársai is részt vesznek.

A szociális és segítő szervezetek bemutatkozását segítő „**Őszi Kavalkád**” rendezvényt a a programot az önkormányzat támogatja és azon képviselteti magát Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Humánigazgatási Osztálya, Szociális és Igazgatási Osztálya és a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum is.

A **Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)** munkájának támogatása során kiemelt figyelmet fordítottunk a drogprevencióra, a kereslet-kínálati oldal csökkentésére, a KEF által képviselt intézmények élen járnak a *drogmegelőzésben*, a KEF Szakmai Napok minden év februárjában kerülnek megrendezésre. Célközönségük: ifjúságvédelemmel foglalkozó pedagógusok, osztályfőnökök, iskolaorvosok, orvosok, védőnők, gyermekotthon munkatársai, családsegítő és gyermekvédelmi munkatársak, mentálhigiénés munkatársak, valamint a KEF-ek tagjai. A KEF pályázatokkal is igyekszik finanszírozni a feladatellátást.

A **Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub** a KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként működik. A klub célja a tizenéves fiatalok ösztönzése, bátorítása az önállóságra úgy, hogy fokozottan figyeljenek a lakókörnyezetükben élőkre, elsősorban kortársaikra, illetve a rászoruló idősekre és fogyatékkal élőkre, a kortárssegítő csapat tagjaként ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek a devianciák világából, megismerjék a veszélyhelyzeteket, tisztába legyenek a segítő szervezetekkel és maguk is tudjanak segíteni a rászorulóknak. Cél még, hogy példaként szolgáljanak diáktársaiknak, akiket vonjanak be a bűnmegelőzési-, egészséges életmód és drogprevenációs programokba, gondolkodásmódjukkal, életvezetésükkel segítsék a szűkebb környezetükben és a városban élő embereket. Jelenlegi programjaik elsősorban a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának megelőzésére, illetve a drogprevenációra irányulnak.

VIII.2. Gyermek- és fiatalkorúak elkövetett bűncselekményei, elkövetés okai:
/Rendőrkapitányság Zalaegerszeg adatai alapján/

**Gyermek és fiatalkorúak által jellemzően elkövetett bűncselekmények
(NETZSARU alapján*)**

Bűncselekmény megnevezése	Elkövetők és bűncselekmények					
	2017.		2018.		2019.	
	Gyermek	Fiatalkorú	Gyermek	Fiatalkorú	Gyermek	Fiatalkorú
Testi sértés		7		6		4
Rongálás		12		4		1
Visszaélés okirattal						
Erőszakos közösülés						
Szemérem elleni erőszak						
Zaklatás		1				
Garázdaság	1	11		4		13
Visszaélés lőfegyverrel						
Lopás	4	20	3	13	1	16
Betöréses lopás						2
Rablás						
Zsarolás						1
Kábítószer. visszaélés		3		1		7
Egyéb	1 közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény	1 kifosztás 2 jármű önkényes elvétele 3 ittas vezetés 3 közfeladatot ellátó személy elleni erőszak 1 becsületsértés		1 állatkínzás 1 egyedi azonosítójel meghamisítása 1 kényszerítés 1 csalás		3 magánlaksértés 1 személyes adattal visszaélés 3 közfeladatot ellátó személy elleni erőszak 1 információs rendszer felhasználásával elkövetett

						csalás 1 kifosztás
Összesen	6	64	3	32	1	53

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

Gyermek és fiatalkorúak sérelmére jellemzően elkövetett bűncselekmények

Bűncselekmény megnevezése	Sértettek és bűncselekmények					
	2017.		2018.		2019.	
	Gyermek	Fiatalkorú	Gyermek	Fiatalkorú	Gyermek	Fiatalkorú
Testi sértés	5	5	9	6	4	3
Szemérem elleni erőszak		2	2	1		
Garázdaság	2	2		8		5
Lopás	1	9		4	2	6
Visszaélés okirattal		3		1		
Zsarolás						
Kiskorú vesz.	7	2	3	2	1	
Összesen	15	23	14	22	7	14

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

A mellékelt táblázatban ábrázolt statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a fiatalkorúak leggyakrabban a testi sértés, garázdaság, rongálás, valamint lopás bűncselekményeket követik el. Pozitív változás, hogy 2017. évhez képest felére csökkent a gyermekek által elkövetett bűncselekmények száma.

A Zalaegerszegi Rendőrkapitányság a gyermekvédelmi feladatok ellátása, valamint a gyermekkorú/fiatalkorú személyek által elkövetett bűncselekmények visszaszorítása érdekében a következő feladatokat vezette be:

„1. Szórakozóhelyek ellenőrzése

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló 1744/2013. (X.17.) Kormány határozat 2013-2015-re vonatkozó cselekvési terv 8.2.4. a) és b) pontjai alapján a gyermek- és fiatalkorúak biztonságának fokozása a szórakozóhelyek, a zenés, táncos rendezvények, a vendéglátó ipari egységek és azok környékének fokozott ellenőrzésére került sor. Az ellenőrzések havi szinten kerülnek elrendelésre.

Az akcióba bevont saját erő: 4 fő végrehajtói állomány a közrendvédelmi és 6 fő bünygyi szolgálati ág. Az akcióba bevont társszervek: a ZMRFK által készített 20000/5292-2/2014. ált. számú intézkedési terv 4. pontja értelmében az akcióba történő bevonás céljából az alábbi társszervek kerültek megkeresésre:

- I. ZMJV Polgármesteri Hivatal
- II. Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága
- III. Zala Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőség
- IV. Zala Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi Felügyelőség
- V. Polgárőrség
- VI. Zala Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatal
- VII. Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ

Ellenőrzés célja: Zalaegerszeg város területén található szórakozóhelyek, vendéglátóegységek ellenőrzése, valamint környékükön tartózkodó fiatalkorú/gyermekkorú személyek, csoportosulások igazoltatása, ellenőrzése (kábitószerfogyasztás visszaszorítása, megakadályozása, alkoholfogyasztás ellenőrzése, közterületi rendbontások, verekedések megakadályozása).

2. IBT (Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó)

IBT (Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó) "Iskolarendőr" program keretében 2 fő rendőrtiszt szolgálatot lát el Zalaegerszeg illetékességi területén található oktatási intézményekben, ahol fiatalkorúak, gyermekkorúak részéről/sérelmére felmerült jogsértések tekintetében Zalaegerszeg Rendőrkapitányság bünygyi vezetését tájékoztatja, akik további büncselekmények elkövetésének megakadályozására, megelőzésre a szükséges intézkedéseket megteszik, valamint az iskolákban bűnmegelőzési tanácsadást, oktatást végeznek melynek célja, hogy a intézményekben tanulókkal szorosabb közvetlenebb kapcsolat alakuljon ki.

3. Bűnmegelőzési tapasztalatok

Kapitányságunkon a kialakított ügyrend alapján a 2013. február 01-től a Megelőzési Csoport megszűnésével a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság bünygyi állománya fogantatosította a családon belüli erőszakkal, valamint az ifjúságvédelemmel kapcsolatos további intézkedéseket. A helyszíni intézkedés során kitöltött magánindítványokat (nyilatkozatokat) a panaszfelvevő, illetve a bünygyi osztály, valamint a vizsgálati osztály nyomozói, vizsgálói továbbították a bíróság felé, illetve az adatlapokat a Gyermekjóléti Szolgálatoknak megküldték.

A 2009. évi LXXII tv. 2.§. (2) bekezdése, valamint a 1997. évi XXXI. tv. 17.§. alapján minden esetben jelzés küldünk a családvédelmi koordinációért felelős szerv felé hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatban. A gyámhivatal a rendőrségtől érkezett jelzések alapján eljár, és a megállapított tényekről tájékoztatást küldött.

4. A Zalaegerszegi Rendőrkapitányság családon belüli erőszakkal kapcsolatos intézkedésekről.

A rendelkezésre álló adataink alapján Zalaegerszeg Rendőrkapitányság 2019 évben 23 db eljárást rendelt el kiskorú veszélyeztetése miatt, ezen eljárásokban a gyermekvédelmi szolgálat irányába, a jelentések adatlapok minden esetben megküldésre kerültek. Az eljáró

hatóság bűnügyi állománya, az ügyek előadói, vizsgálói ebből a feladatból, tevékenységből adódóan szükség szerint kapcsolatot tartanak a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, a gyámhivatallal, a területileg illetékes rendőrőrsökkel, körzeti megbízottakkal. A gyermekjóléti szolgálattól az adatlapokra minden esetben választ kérnek és együttműködve, közösen döntenek a szükséges intézkedésekről.

A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos azon rendőri feladatok, melyekben büntető eljárás indítása szükséges a bűnügyi szolgálat foganatosítja, és a szükséges intézkedéseket megteszi.

2019. évben a családból elszökött gyermekek közül a fő indok azonos a korábbi évek indokával, a kitörési szándék, a kalandvágy, valamint a dac, és a fiatalok életkori sajátosságai. Gyermekkorú személyek által elkövetett vagyon elleni bűncselekmények elkövetésének fő okai közé tartozik a családon belüli rossz anyagi helyzet.

5. Gyermekvédelmi tapasztalatok

Kapitányságunk kiemelt figyelmet fordít a családon belüli erőszak kezelésére és a kiskorúak védelmére. A területünkön működő gyámhivatalok, polgármesteri hivatalok, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok a veszélyeztetett gyermekek védelembe vételével, ideiglenes vagy átmeneti nevelésbe vételével kapcsolatban, valamint az elhelyezés helyére történő szállítás során kérik a Kapitányság munkatársainak közreműködését. Az esetmegbeszéléseket és a gyermekvédelmi tárgyalásokon való részvételt a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnmegelőzési Alosztály munkatársai végzik.”

A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok:

A korcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja. Új elemként megjelentek az idősebb korosztályba tartozó fogyasztók a 40 év felettiak is. Kivétel itt is a designer drogokat használók, akik a fiatalabb korosztályhoz tartoznak. A megfigyelések azt mutatják, hogy a pszichoaktív, és a pszichotrop anyagok mind jobban terjednek el, és egyre fiatalabb korosztály válik áldozatává ezeknek a szereknek. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a tényleges drogfogyasztók a hatóság látókörébe kerültek számának akár a tízszeresét is kitehetik.

Kábítószer használat: Zala megye területén a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Drogambulancia, valamint a Kiút Drogellenes Alapítvány végez drogfogyasztók és drogbetegek kezelésével kapcsolatos tevékenységet, az általuk és a nyomozó szervek által szolgáltatott adatokból megállapítható, hogy Zalaegerszegen is a marihuána használata jellemző leginkább, ezt követi az amfetaminokat használók köre. 2015-ig jelentősen megnőtt a pszichotrop anyagot fogyasztók száma, ez a szám 2016-tól jelentősen csökkent. Ennek oka lehet, hogy a „dízájner, főleg a herbált” fogyasztók nagy része visszatért az ún. hagyományos szerekre. Hátrányosabb helyzetben élő fiatalok szerhasználati szokásai nem változtak, herbál maradt náluk a preferált helyen. Ezen kívül gyakori az egyes szerek (extasy, speed, kokain, marihuána) változtatása, esetleg együttes használata. A kokaint használók száma is emelkedett az utóbbi években. A Drogambulancia tapasztalata szerint, főleg a 30-35 év feletti korosztályra jellemző az ún. „hagyományos” szerek használata, minél fiatalabb korosztályról beszélünk, annál jellemzőbb a „dízájner” drogok fogyasztása. A már nem alkalmi fogyasztó 13 és 14 éves fiatalok száma csökkent 2018. és a 2019. évben.

A Drogambulancián kezeltek között az elmúlt időszakban is a napi használók aránya jelentős,

de még mindig többségben vannak az alkalmoszerűen fogyasztók, ill. kipróbálók. A használat módjában a kevésbé veszélyes formákkal (elszívás, szippantás) találkoznak inkább. Jellemző a különböző fantázianevű, illetve úgynevezett party-drogok, „dizájner” drogok terjedése, amely a jogalkotókat is sürgős lépésekre serkentette. Ezekről a – közelmúltig legalisan hozzáférhető – szerekről elmondható, hogy gyors függőséget, illetve súlyos testi tüneteket váltanak ki a használók között. Szakemberek elmondása szerint a rövid távú tapasztalat az, hogy ezek az új szerek jóval veszélyesebbek a „hagyományos” kábítószereknél.

A Drogambulancia és a Kiút Drogellenes Alapítvány által kezelt kábítószer fogyasztók részben önként jelentkezőkből, részben elterelésre kötelezettekből álltak. A férfiak vannak jelentős többségben, életkori megoszlás alapján pedig a 20-24 éves korosztály dominál. A drogambulanciára járó kliensek között egyre gyakoribb a külföldi munkavállalás, illetve, családi vonatkozásban egyre jellemzőbb, hogy már nem csak az apa vállal külföldön munkát, hanem az anya is, és a nagyszülőkre, barátokra hagyják hátra gyermeküket. Iskolai végzettséget tekintve nincs jelentős különbség, megfigyelhető, hogy nőtt az OKJ-s végzettséggel rendelkező kliensek száma.

A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum koordinálásával, amely annak idején sikeres pályázatok révén és önkormányzati támogatással teremtette meg a szakmai munka és a vizsgálatok pénzügyi forrásait, a zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól három nagyszabású epidemiológiai felmérés is készült a múltban, legutóbbi a 2006-2007 évben. A munka szakmai gazdája A város diákjai körében végzett felmérés eredményeit feldolgozó tanulmány szerint az eredmények riasztóak és mielőbbi határozottabb cselekvésre készítenek: Míg 1993-ban minden ötödik, az ezredfordulón minden negyedik, 2008-ban pedig már minden harmadik zalaegerszegi középiskolás próbálkozott valamilyen tiltott vagy legális visszaélésre alkalmas szerrel. És ez a kép mára inkább romlott, mint javult. A középiskolások körében végzett korábbi vizsgálatok adatai alapján a tényleges drogfogyasztók, akik nem kerülnek a hatóság látókörébe, ennek a számnak akár a tízszeresét is kitehetik. A drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja, kivétel itt is a designer drogokat használók, akik a fiatalabb korosztályhoz tartoznak.

A drogprevenció rendkívül fontos feladat, a folyamatosan zajló megelőző munka résztvevői az ifjúságvédelemmel foglalkozók, a drogambulancia munkatársai, a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, az iskolai védőnői hálózat, illetve az ifjúsági kortárs-segítők is.

A Zalaegerszegi Polgárőr Egyesületek Szövetségének, valamint tagegyesületeinek főbb célkitűzése a városi közbiztonság és a közterületi bűnözés megelőzése. Az „Egy iskola egy polgárőr” mozgalom eddigi sikeres tapasztalatai azt mutatják, hogy szükséges a program folytatása és fejlesztése. E program keretén belül rendszeresen szerveztek általános iskolások és óvodások számára közlekedési és bűnmegelőzési képzéseket, programokat annak érdekében, hogy játékos formában közlekedési eszközökkel sajátíthassák el a közlekedési szabályokat.

A városban működő civil szerveződések elérhetőségét a személyes munkakapcsolatokon túl a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesületen belül a Civil Információs Centrum adatbázisa és kapcsolatrendszere is igyekszik biztosítani. Az egyesület törekszik a civil kapcsolatok feltérképezésére és működtetésére, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kontaktus és párbeszéd elősegítésére. Az ifjúsági szolgáltatások ellátásában jelentős szerepet vállal az Új Nemzedék Közösségi Tér is.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal életre hívásával is az volt az elsődleges cél, hogy az érintettek üljenek le közösen és konszenzus útján dolgozzák ki azokat a formális, szervezeti kereteket és tartalmi összetevőket, amelyek a gyermekekért, és a fiatalokért végzett együttes erőfeszítések alapját képezik. Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal mára 35 szervezet részéről közel 70 tagot számlál. A szereplők között és a tevékenységben ott vannak az egyházak képviselői is.

A KEF a 2001-es megalakulása óta, így a múlt évben is folyamatosan működött, a FÓRUM saját "nevében" és tagszervezetei munkássága révén is évről évre sokat tesz a kábítószer probléma visszaszorításáért, működési színterei a család, az iskola, a munkahely, az egyházak, a média, az internet, és a gyermekvédelem intézményrendszere. Média megjelenésekkel, prevenció programokkal, kiadványokkal, képzésekkel, előadásokkal, egészségvédő rendezvényeken való jelenléttel, a „NO DROG PONT”-ok működtetésével és még számtalan eszközzel igyekszik a fiatal korosztályt megszólítani, segíteni, de tevékenysége érinti a szülőket, a pedagógusokat is. A KEF minden évben megrendezi azt a szakmai napot, amely a legújabb információkat továbbítja a szakmai körök és az oktatási intézmények felé.

Bár az önkormányzat, a civil szféra, illetve a civil szervezetek egymás közötti kommunikációjára és összefogására is számtalan jó példa volt már az elmúlt évek folyamán, a kapcsolatépítés további fejlesztésre szorul.

Kérem a tájékoztató, illetve az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármestere a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III.11.) Korm. rendelet és a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján, a közgyűlés feladat- és hatáskörében eljárva a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló tájékoztatót elfogadja, felkéri a címzetes főjegyzőt, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően küldje meg azt a Zala Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére.

Határidő: 2020. május 31.

Felelős: Dr. Kovács Gábor címzetes főjegyző

Zalaegerszeg, 2020. április 21.

Balaicz Zoltán
polgármester

